

Kluddermors Læseslange

7
Fonemlyde
u. bogst.

8
Vokalerne

19
Læs ord på
3 bogstaver

20
Stav ord på
3 bogstaver

21
Sætninger,
3 bogstaver

6
Bogstaver-
nes form

9
Konsonan-
terne

18
Sætninger,
2 bogstaver

22
Skriv egne
sætninger

30
Flydende
refleksiv
læsning

5
Klap
stavelser

10
Rimanalogi

17
Stav ord på
2 bogstaver

23
Ord på to
stavelser

29
De 120 ord

4
Sammen-
satte ord

11
Forlyde

16
Læs ord på
2 bogstaver

24
Læs ord på
4 bogstaver

28
Vokal-
forveksling

3
Alfabet-
remsen

12
Udlyde

15
Lydsyntese

25
Sætninger,
4 bogstaver

27
Flerstavel-
ses ord

2 Rim
og remser

1 Sproglig
opmærksomhed

13
Indlyde

14
Lydanalyse

26
Konsonant-
klynger

Kluddermors Læseslange

Navn:

7
Fonemlyde
u. bogst.

8
Vokalerne

6
Bogstaver-
nes form

5
Klap
stavelser

4
Sammen-
satte ord

3
Alfabet-
remsen

2 Rim
og remser

1 Sproglig
opmærksomhed

9
Konsonan-
terne

10
Rimanalogi

11
Forlyde

12
Udlyde

13
Indlyde

14
Lydanalyse

19
Læs ord på
3 bogstaver

18
Sætninger,
2 bogstaver

17
Stav ord på
2 bogstaver

16
Læs ord på
2 bogstaver

15
Lydsyntese

20
Stav ord på
3 bogstaver

21
Sætninger,
3 bogstaver

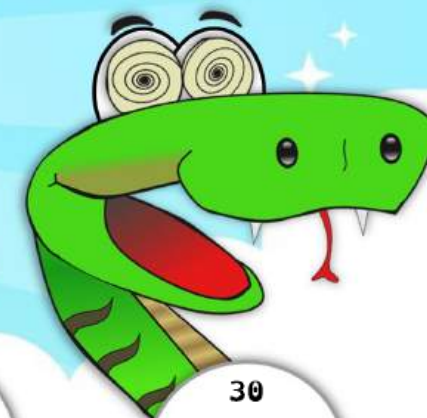
22
Skriv egne
sætninger

23
Ord på to
stavelser

24
Læs ord på
4 bogstaver

25
Sætninger,
4 bogstaver

26
Konsonant-
klynger

30
Flydende
refleksiv
læsning

29
De 120 ord

28
Vokal-
forveksling

27
Flerstavel-
ses ord

www.forlagetkluddermor.com

Formål med materialet

”Læseslangen” er en oversigt over hele Forlaget Kluddermors Læseprogram, som består af over 400 materialer fordelt på 30 læseudviklende trin. Hvert trin bygger videre på den viden barnet allerede har tilegnet sig fra tidligere trin. Ved på denne måde at dele læseindlæringen op i trin opbygges et solidt læsefundament og et funktionelt bogstavkendskab, som danner grundlag for hele elevens videre læsetræning. Materialerne har en langsomt stigende progression og hjælper eleven med at gå i dybden med én ting ad gangen.

Målgruppe

Elever i børnehaveklassen, 1. klasse, specialundervisningen og dansk som andetsprog, som arbejder med sproglig og fonologisk opmærksomhed, samt den første læsning. Læseslangen giver eleverne et funktionelt bogstavkendskab og et solidt læsegrundlag, og fører dem sikkert gennem læseprocessens mange trin, fra de starter som legelæsere, til de slutter som lydbaserede læsere.

Kopier den hvide Læseslange på s. 2 til hver elev, og lad dem selv løbende farve cirklerne, hver gang de fuldfører et nyt læsetrin. Eleverne får på denne måde et visuelt overblik over deres egen læseudvikling.

Al kopiering, analogt og digitalt, af dette materiale eller dele deraf er tilladt i henhold til undervisningsinstitutionens aftale med **Copydan Tekst & Node**. Kopiering, der går ud over begrænsningsreglerne i aftalen med Copydan Tekst & Node, kan alene finde sted efter forudgående aftale med Forlaget Kluddermor.

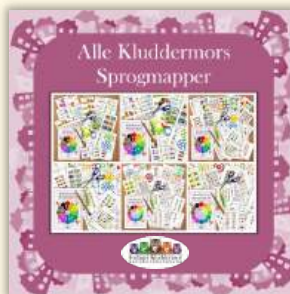

TRIN

1

For at gøre barnet klar til at bevæge sig ind i læsningens univers, arbejdes med sproglig opmærksomhed, kommunikation, højtlesning, læseleg, legeskrivning, rim, remser og struktureret samtale. Der kan med fordel tages udgangspunkt i de 12 sprogkredse. Læs mere på hjemmesiden: <https://www.forlagetkluddermor.com/sprogudvikling>

TRIN

2

Rimøvelser er et vigtigt, og for visse børn vanskeligt, område indenfor den sproglige opmærksomhed. Med udgangspunkt i enderim drages nytte af den lydlige gentagelseeffekt, der ligger i rimteknikken. Lad barnet lytte til, udforme og identificere rimord, lav rimpusleord, klip & lim og spil gerne rimspil sammen.

TRIN

3

Den første øvelse i de tre alfabeter (navn, form og lyd) er at kende alfabetremsen. Der arbejdes med matchopgaver, visuel genkendelse, skrivning, bogstavkort og store vs små bogstaver. Find selv gode alfabetsange og lad børnene lære dem udenad. Sæt alfabetet og læringsplakaterne op i klassen og giv hver elev et lamineret skriveunderlag samt en skriveplade.

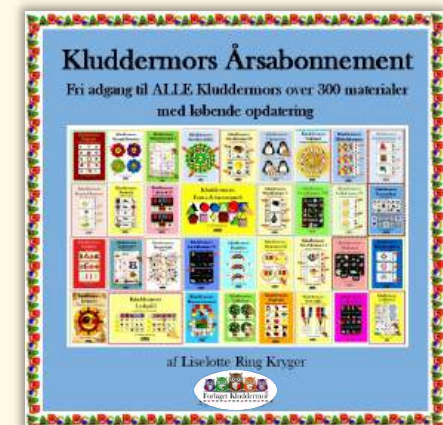

TRIN

4

Her trænes barnet i at opdele ord i mindre betydningsenheder og i at danne sammensatte ord. Herved bevidstgøres barnet om sprogets opbygning, og fremtidige stavevanskeligheder afhjælpes. Barnet får ligeledes et begyndende kendskab til segmentering af ord i mindre dele.

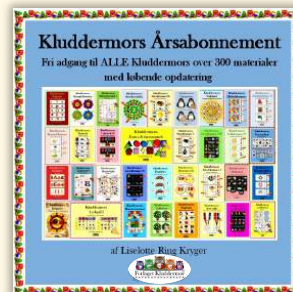
TRIN

5

Ord er opdelt i stavelser, som er opdelt i bogstaver. Ved at kende principperne for stavelssdeling, får barnet det første kendskab til lydsegmentering.

Lær barnet at klappe stavelser for på denne måde at indarbejde sprogytmen og få skærpet opmærksomheden omkring ordenes lydbærende elementer.

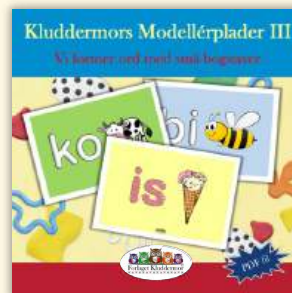
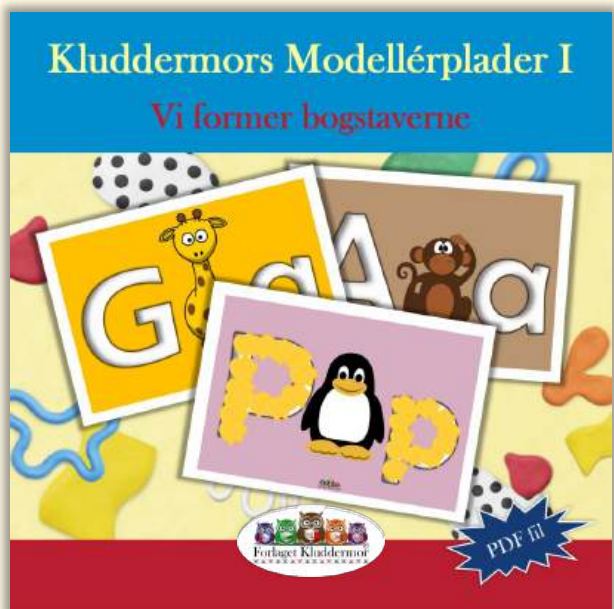
TRIN

6

Den næste øvelse i de tre alfabeter (navn, udseende, lyd) er at kende **bogstavernes form og udseende**. Her modellerer barnet bogstavernes form, som derved indlæres via taktilsansen og finmotorikken. Også den visuelle opmærksomhed styrkes, når puslealfabetet skal samles.

Til sidst øver barnet sig i at skrive bogstaver (store som små) vha. skriveforlæg. På denne måde trænes skrivevej og håndgreb. Barnet bør støttes i at udvikle trefingergreb allerede på dette tidspunkt. Vær særlig opmærksom på venstre-håndede, og hvordan du kan guide dem.

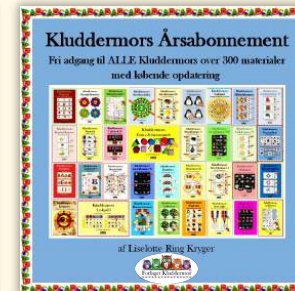
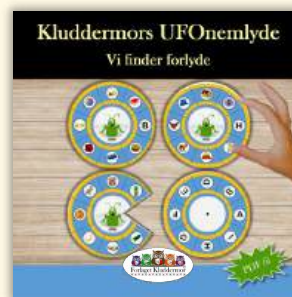

TRIN

7

Barnet præsenteres her for sprogets fonemlyde, og danner på denne måde en bevidsthed om sprogets fonologiske struktur. Denne forståelse er nødvendig for at lære at læse et alfabetisk sprog. På dette trin arbejdes primært uden bogstaver, senere sættes lyde og bogstaver sammen. Fonemsamtalearkene er på dette trin *kun* til mundtlig gennemgang og fortsættes på trin 22.

TRIN

8

Det er nu tid til, at eleven får kendskab til vokalerne, deres navne, hver vokals helt unikke fonemlyd, samt deres anvendelse. Eleven skal lære at skelne mellem de ni vokaler og kunne lydere sig frem til vokalen i et ord, i første omgang via forlydsbestemmelse.

NB! Nye studier viser, at man med fordel kan starte med at vælge blandt *både* vokaler og konsonanter i den første bogstavgennemgang, samt give en hurtigere bogstavgennemgang, der også inkluderer lyd syntesen (trin 15).

TRIN

9

Eleven skal her udvikle sit kendskab til konsonanterne, deres navne, og helt unikke fonemlyd, samt deres anvendelse. Eleven skal lære at skelne mellem de femten mest brugte konsonanter og kunne lydere sig frem til konsonanterne i et ord, i første omgang via forlydsbestemmelse. NB! Nye studier viser, at man med fordel kan starte med at vælge blandt *både* vokaler og konsonanter i den første bogstav gennemgang, samt give en hurtigere bogstav gennemgang, der også inkluderer lyd syntesen (trin 15).

TRIN 10

Land, mand og tand ender alle på "and". Ordene rimer og deres endelser staves ens. Dette kaldes for rimanalogi eller onset-rime. Elever, som endnu ikke mestrer kunsten at sammensætte flere fonemer i træk, som f.eks. k-a-t, kan vha. rimanalogi få et tidligt indblik i fonem-sammensætningen.

Med dette 10. trin har eleven afsluttet 1. del af Læseslangen, og kan nu kalde sig for læser. Dvs. at alle de grundlæggende områder indenfor sproglig og fonologisk opmærksomhed er ved at være på plads. Er dette ikke tilfældet må eleven træne yderligere med materialerne indenfor de første ti trin i Læseslangen. De forskellige spil kan f.eks. bruges mange gange, uden at eleven opfatter dette som træning og kedelig gentagelse. Derudover er de fleste af opgaverne velegnede som værkstedsaktiviteter.

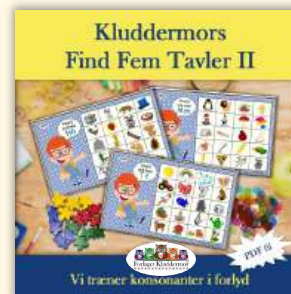
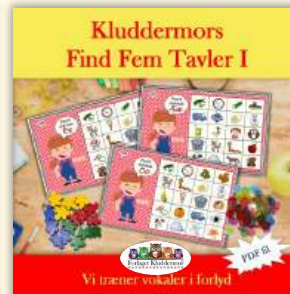

TRIN

11

Her arbejdes med begreberne forlyd, forbogstaver og forlydsord. Alle ord er illustreret vha. billeder. Elever, som endnu ikke mestrer kunsten at afkode tekst, kan vha. nedenstående materialer få mulighed for at lydkatégorisere og arbejde med forlyde og forbogstaver.

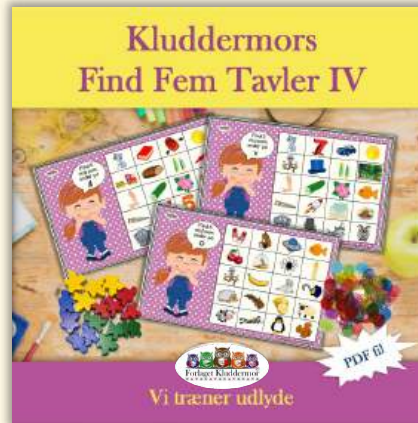

TRIN

12

Det er nu tid til at træne eleven i at høre den sidste lyd i ordet, også kaldet udlyden. I spillet Kluddermors Lydgalakse trænes både forlyd, udlyd og indlyd efter eget valg. Ordene i klemmeopgaverne er lyd nære og giver eleverne en grundlæggende forståelse for begrebet udlyd.

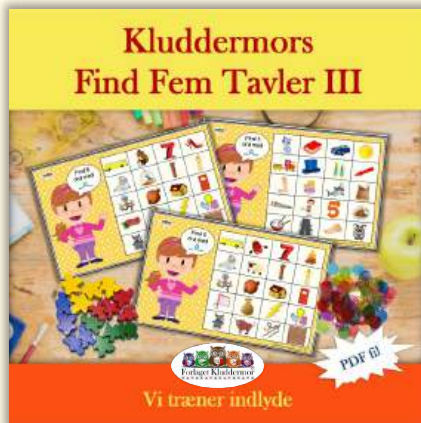
TRIN

13

Den sidste og sværeste lyd at identificere er den del af ordet, der ligger mellem dets første og sidste lyd. Denne del kaldes indlyden, fordi den ligger "inde" i ordet.

Vha. spil og klemmeopgaver trænes eleven i at høre og identificere ordenes indlyd.

TRIN

14

Eleven skal nu i gang med at arbejde med lydanalysen eller fonemudskilningen. Eleven skal lære at opdele kendte ord i fonemlyde, og kunne identificere og skrive de aktuelle lydes bogstaver. Rebusopgaverne giver en legende tilgang til dette lidt vanskelige område.

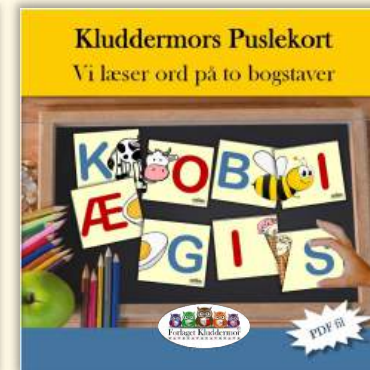

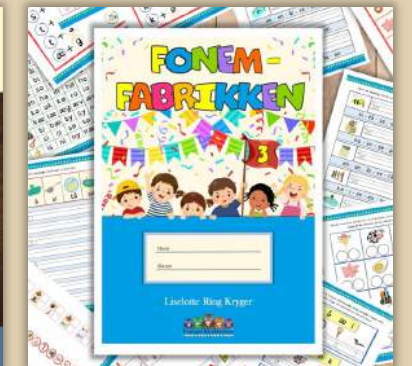
TRIN 15

Med lydanalysen følger lydsyntesen (at trække fonemlydene sammen til ord). Der begyndes med de korte lydrette ord på to bogstaver, idet ordene følger de regelmæssige stavekonventioner. På denne måde tydeliggøres hver fonems helt særlige rolle i synteseprocessen.

Med dette 15. trin har eleven afsluttet 2. del af Læseslangen, og kan nu kalde sig for semifonetisk læser. Dvs. at eleven nu har et funktionelt bogstavkendskab og en forståelse for lydopdeling og lyd-kombination (analysen og syntesen). Er dette ikke tilfældet må eleven træne yderligere med materialerne indenfor trin 10-15 i Læseslangen.

TRIN

16

Eleven, som nu mestrer alle bogstavernes fonemlyde, og som er blevet introduceret til den vigtige lydsyntese, er klar til at begynde den første læsning. Også her begynder med de korte lydrette ord på to bogstaver, idet ordene følger de regelmæssige stavekonventioner.

TRIN

17

Læsning og stavning er to sider af samme sag. Men hvor læsningen bygger på lydsyntesen bygger stavningen på lydanalysen, idet eleven skal kunne opdele ordene i kendte fonemyde og udlede disse lydes bogstaver. Vi starter med at stave til ord på to bogstaver.

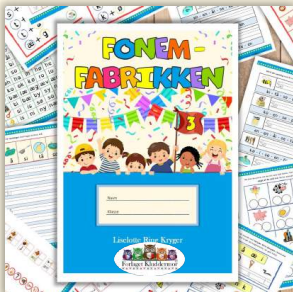

TRIN

18

Så snart eleven har fået forståelse for at afkode mindre ord, er det tid til at sætte disse ord sammen til sætninger. Eleven skal lære, at selv små ord på to bogstaver kan fortælle en (lille) historie. Med Læseklemmer, Drejebøger, "Ib og Pi" bøger med opgavehæfter og spil, styrkes elevens evne til at udlede forståelse af teksten.

TRIN 19

Når de helt små ord er på plads er det tid til at læse ord på tre bogstaver. Også her bygges på elevens evne til at identificere bogstaverne og deres fonemlyde, og kunne anvende disse i forbindelse med lydsyntesen. Eleven præsenteres også her for begrebet fonemmanipulation.

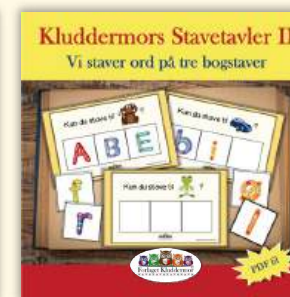

TRIN 20

Her skal eleven igen gøre brug af den allerede indlærte lydanalyse. For at stave til ord på tre bogstaver skal man kunne opdele ordene i kendte fonemlyde og udlede disse lydes forskellige bogstaver. Processen kræver præcis lydanalyse, så eleven kan finde det korrekte bogstav til hver lyd. Herved understøttes elevens fonologiske opmærksomhed og opbygningen af grundlæggende stavefærdigheder, som er nødvendige for elevens videre læseudvikling.

TRIN 21

Med et grundlæggende kendskab til ord på op til tre bogstaver er der efterhånden rig mulighed for at læse mange forskellige sætninger og dermed udvikle en begyndende indholdsforståelse. Eleven udvikler sine evner til at udlede forståelse af tekst og billeder vha. Læseklemmer, Drejebøger, Sætningsklemmer og Kluddermors "Ib og Pi" bøger med opgavehæfter og spil.

TRIN 22

Eleven har nu så godt et ordkendskab, at det er tid til selv at danne egne sætninger. Med ord på *to til tre bogstaver* er kombinationsmulighederne mange, hvilket giver eleven plads til selvstændigt at bruge sine nye færdigheder. Med materialer som *Skriv og forstå*, *Sætningskort*, *Skriv-selv-sætninger* og *Sætningsark* får eleven hjælp til at skrive sine egne sætninger.

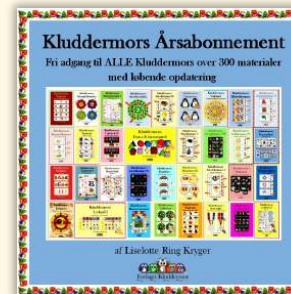

TRIN 23

Før eleven kan kaste sig ud i at læse længere ord, er det ofte nødvendigt, at han/hun lærer at dele ord i to stavelser. På denne måde kan eleven bruge de velkendte fonologiske principper på hver enkelt stavelse, og derefter sætte lydene sammen til længere ord.

TRIN 24

Efter eleven nu er blevet fortrolig med stavelsesdelingen, er det tid til at læse ord på fire bogstaver. De fleste ord i nedenstående materialer har to stavelser. Ved at bruge sin viden om stavelsesdelingen fra trin 23, kan eleven dele ordene op i mindre enheder, og på denne måde få hjælp og større sikkerhed i at afkode længere ord.

TRIN 25

Med et grundlæggende kendskab til ord på op til fire bogstaver er der nu rig mulighed for at læse og danne længere sætninger. Eleven kan udvikle sine evner til at udlede forståelse af tekst og billeder vha. Læs-selv-sætninger, Drejebøger og Sætningsklemmer. Med materialer som Skriv og forstå, Skriv-selv-sætninger og Sætningskort får eleven hjælp til at skrive sine egne sætninger.

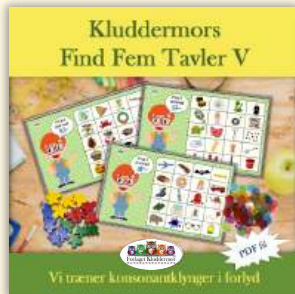

TRIN 26

Eleven er nu så trænet i fonemanalyse, at han/hun er klar til at afkode komplicerede lydforbindelser, lyd kategorisere konsonantklynger og træne de nødvendige artikulationsfærdigheder. Kluddermors Klyngeremser er på dette trin velegnet til oplæsning i klassen. Klyngespillet og Lydspillet kan spilles med hjælp fra en voksen. (Fortsættes næste side)

TRIN
26
fortsat!

Kluddermors Farveplader XIV
Vi træner konsonantklynger i forlyd

PDF fil

Kluddermors Fonologiløb VII
Vi træner klyngetil sætning

PDF fil

Kluddermors Fonologiløb IX
Vi træner klyngueudskilning

PDF fil

Kluddermors Lydtavler VII
Vi træner konsonantklynger

PDF fil

Kluddermors Klemmebøger VIII
Vi læser klyngesætninger

PDF fil

Kluddermors Sætningsklemmer IV
Vi læser sætninger med konsonantklynger

PDF fil

Kluddermors Rebustavler II
Vi træner konsonantklynger

PDF fil

Kluddermors Rebustavler II
Vi træner konsonantklynger

PDF fil

**FONEM-
FABRIKKEN**

Kluddermors Lydspil II
Vi træner forlyde og klapper stavebøger

PDF fil

Kluddermors Rebusklemmer V
Vi arbejder med klynger og lydlytelse

PDF fil

Kluddermors Rebusklemmer VI
Vi arbejder med klynger og fonemudskilning

PDF fil

Kluddermors Rebusklemmer VII
Vi arbejder med klynger og lydanalyse

PDF fil

Kluddermors Rebusklemmer VIII
Vi arbejder med klynger og lydanalyse

PDF fil

Kluddermors Fonemsamtaleark III
Vi træner konsonantklynger

PDF fil

Kluddermors Kombinatorikavler VII
Vi træner konsonantklynger

PDF fil

Kluddermors Kombinatorikavler VIII
Vi træner klyngesætninger

PDF fil

Kluddermors Kombinatorikavler VIII
Vi træner klyngesætninger

PDF fil

Kluddermors Kombinatorikavler VIII
Vi træner klyngesætninger

PDF fil

TRIN 27

Her skal eleven igen gøre brug af den allerede indlærte stavelsesdeling. For at stave til flerstavellesord skal eleven kunne opdele ordene i mindre dele og anvende de velkendte fonologiske principper på hver enkelt stavelse, og derefter sætte lydene sammen til længere ord. Med materialer som bla. Skriv og forstå, Drømmepapirer og SkriveABC får eleven hjælp til at skrive egne sætninger.

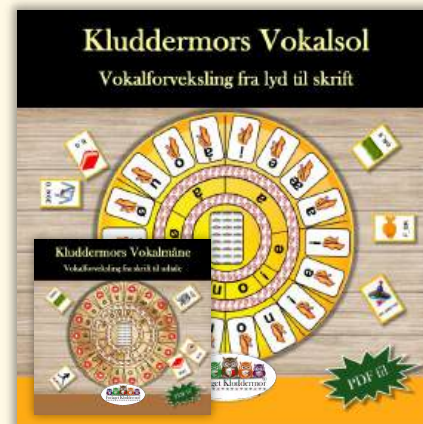

TRIN 28

Nogle gange udtales vokalerne anderledes end de skrives, og omvendt, og danner dermed ikke-lydrette ord. Dette får eleven mulighed for at indarbejde med Lydklemmerne, Vokalsolen og Vokalmånen, som giver et grundigt indblik i vokalerne forvekslingsmuligheder.

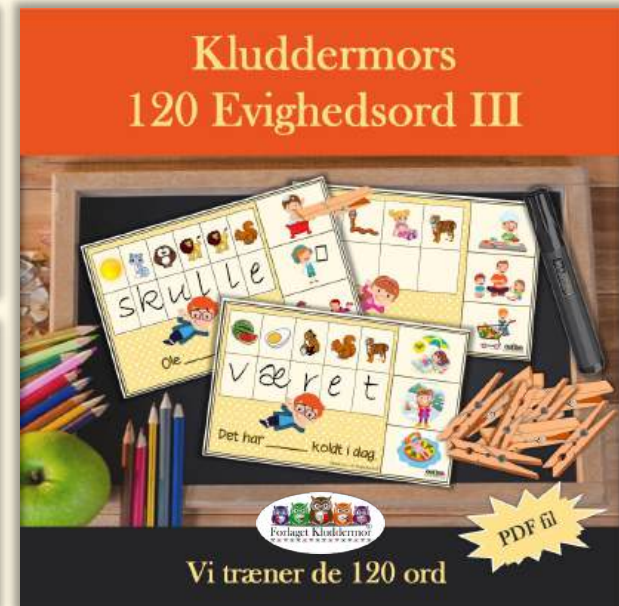

TRIN 29

Efter eleven nu har et grundlæggende kendskab til de oftest anvendte stavekonventioner, er det tid til at lære de **120 mest almindelige ord**, som udgør mellem 50 - 80 % af alle ord i de fleste tekster. Ofte er disse ord ikke lydrette, og bør derfor trænes grundigt, gerne til eleven kan alle 120 ord udenad, dvs. som ordbilleder. Med sjove skriveopgaver, lister og diplomer gøres denne proces tydelig og mere motiverende for eleven.

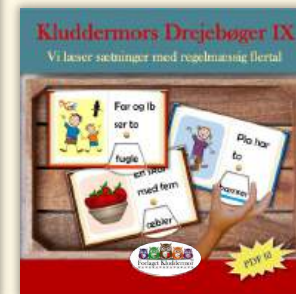

TRIN 30

Eleven mestrer nu både de grundlæggende stavekonventioner og kan læse alle de 120 ord. Han/hun er hermed klar til at træne flydende refleksiv læsning og skrive længere tekster. Med materialerne Kluddermors Skriv og forstå VI-VIII får eleven hjælp til at skrive sine egne sætninger.

Kluddermors Årsabonnement

Fri adgang til ALLE Kluddermors 500 materialer
med løbende opdatering

Liselotte Ring Kryger

Vidste du, at med et årsabonnement hos Forlaget Kluddermor kan du og dine kolleger downloade de over 400 læsematerialer direkte fra Læseslangen? I får derudover adgang til alle vores sprogstimulerende materialer samt vores matematikmaterialer, både til kopiering og laminering.

Kluddermors materialer er særdeles velegnede til både stationsundervisning og målrettet intensiv undervisning.

Materialerne giver mulighed for at arbejde i dybden med specifikke færdigheder, hvilket gør dem særligt ideelle til differentieret undervisning, der giver hver elev mulighed for at nå deres læringsmål. Med i årsabonnementet følger også adgang til over 2000 kopisider. Det hele er med løbende opdatering, så I altid har adgang til alt det nyeste og årstidsaktuelle fra Forlaget Kluddermor. Pris kun 3.196,- ex moms for et helt år. Du tilmelder dig lige her:

www.forlagetkluddermor.com/aarsabonnement

Er du usikker på, hvilket læsetrin dine elever befinder sig på? **Kluddermors Multimappe** giver dig den hjælp og vejledning, du har brug for.

Multimappen er et værktøj, der gør det nemt at placere dine elever på det rigtige læsetrin i Læseslangen.

Mappen indeholder 30 nøje udvalgte opgaver, som hver repræsenterer ét af de 30 læsetrin. Mappen fungerer som et evalueringsredskab, der gør det muligt at identificere, hvilket læsetrin dine elever hver især er nået til.

Med Kluddermors Multimappe kan du sikre, at hver elev får en undervisning, der matcher elevens aktuelle niveau og behov. Dette gør det lettere for dig at tilrettelægge en differentieret og målrettet undervisning, som giver alle elever får de bedste betingelser for at blive kompetente læsere.

Mappen downloades GRATIS på www.forlagetkluddermor.com/shop

Kluddermors Læseslange er udarbejdet af
Liselotte Ring Kryger for Forlaget Kluddermor.

I materialet er anvendt "royalty free"
billeder fra:

<https://www.freepik.com/graphicsrf>,
<https://pixabay.com/> og
labs.openai.com

Alle Kluddermors materialer fås på:
www.forlagetkluddermor.com/shop
Følg gerne Forlaget Kluddermor på
www.facebook.com/forlagetkluddermor/

Al kopiering, analogt og digitalt, af dette materiale eller dele deraf er tilladt i henhold til
undervisningsinstitutionens aftale med Copydan Tekst & Node.

Kopiering, der går ud over begrænsningsreglerne i
aftalen med Copydan Tekst & Node, kan alene finde sted efter forudgående aftale med
Forlaget Kluddermor.

Liselotte Ring Kryger © Forlaget Kluddermor